

Mezinárodní politická ekonomie jako disciplína v rámci MV

Úvod do mezinárodních vztahů
2019

Ekonomie

Ekonomie

- Zabývá se **vztahem** mezi **cíli** a omezenými **zdroji** k jejich dosažení;
- Je to věda o **rozhodování** v podmínkách omezení a **nedostatku**;
- **Rozdělování** vzácných zdrojů pro různé účely **mezi subjekty** prostřednictvím **tržních procesů** - *neoklasická ekonomie*.

Neoklasická ekonomie

- Soustředí se na **nabídku**, **poptávku** a **cenový mechanismus**;
- Spontánní **tržní rovnováha**;
- Racionální rozhodování **jednotlivých aktérů** (informace, alternativy);
- **Pozitivismus**, **abstraktní modely** a **exaktní metody**.

Politika

- Proces **kolektivního rozhodování** skupin (identita, loajalita, kooperace)...
- Zahrnuje **soupeřící zájmy a hodnoty aktérů**;
- Prvek **moci** a **mocenské regulace**;
- Střet mezi alternativními koncepcemi **společenského uspořádání**.

Mezinárodní politika zahrnuje i rovinu vztahů mezi:

- **Státy**;
- **Vnitrostátními subjekty v mezinárodním prostředí**;
- **Mezinárodními organizacemi**...

<p>Trh <i>(Neoklasická ekonomie)</i></p>	<p>Vzájemná interakce <i><u>(Politická ekonomie)</u></i></p>	<p>Moc <i>(Politické Prostředí)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> - Rovnovážná cena; - Maximalizace užitku aktéra; - Dokonalé informace a konkurence. 	<ul style="list-style-type: none"> - Střet ekonomických sil (trh) a mocenského působení (stát)... - v prostředí které je ovlivněno historií, hodnotami a kulturou (instituce) a ve kterém hraje roli teritorialita. <p style="text-align: center;"><i>(Jednání jako vztah mezi <u>cíli</u> a omezenými <u>zdroji</u> k jejich dosažení)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Veřejný a státní zájem; - Mocenská regulace; - Národní projekt; - Politické instituce.

Mezinárodní politická ekonomie

- Zabývá se **vzájemnou podmíněností politických a ekonomických jevů v „mezinárodním“ prostředí.**
- **Jde o produkt uvědomění si nedostatečnosti:**
 - Analýzy mezinárodních **politických vztahů** k vysvětlení jednání subjektů v mezinárodním prostředí (a charakteru tohoto prostředí)...
 - Analýzy mezinárodních **ekonomických toků** k vysvětlení jejich podoby, dynamiky a charakteru prostředí.
- Vzniká v konkrétním **politickém a historickém kontextu**, kterým je ovlivněna.
- Více **paradigmatických přístupů** (perspektivy IPE; R. Gilpin 1987)

Historický kontext zrození IPE

- **Britská hegemonie** v dlouhém 19. století;
- **Meziválečné období** – dezintegrace světové ekonomiky;
- **US hegemonie** po WWII – zlatý věk (1945-1973);
- Zásadní změny v SE: **Japonská a ES ekonomika - 1960s přesun** v ekonomické síle – **US dominance** se jeví být na ústupu;
- **Dekolonizace** – rozvoj, NIEO;
- **Interdependence**: po WWII obchodní a **kapitálové toky** kontrolovány – postupná **liberalizace** od 1970s;
- **Konkurence**, klesají **cla**, **směnitelnost** měn, roste **obchod** rychleji než HDP, **integrace** a vzájemná závislost;
- **Akcelerují** finanční trhy a **toky**; **státy ztrácejí kontrolu (?)** – jejich schopnost dosahovat cílů HP je omezena...

Podmíněnost změn 70.léta

- Po **strašných 1930s** spojenci chtějí **depolitizovat MEV** – kontrolovat **merkantilistické** tendence...(B-W Institute).
- **Studená válka** – US **podpora JAP** (KOR), **EHS** i přes diskriminaci – (mimo SSSR) **společný cíl- mír a prosperita** na **tržních principech**...
- **Napětí roste** v 1970s: **ropný šok 1973 a 1978 + kolaps B-W; stagflace AICs; nový protekcionismus, dluhová krize**...
- Strach z **opětovné politizace** (?)
- **Zlepšování** vztahů mezi **západem a východem** od konce **1960s** – je možné **přesunout pozornost na low-pol.**

Nejvýznamnější témata IPE

- Mezinárodní **obchod** a obchodní politika;
- Mezinárodní **měnový systém** a kapitálové toky;
- Hospodářský **rozvoj** a problematika zaostalosti;
- **Globalizace** a změna mezinárodního prostředí.